Gemeente Arnhem,
T.a.v. gemeenteraad,
Postbus 9029,
6800 EL Arnhem.

Arnhem, 1 oktober 2025.

Betreft: Raadsvoorstel 'Uitvoeringsagenda “Arnhem Schoner” 2025-2026'

Beste mensen,

Afval is een groot probleem in Arnhem. We gaan hier alleen verder in m.b.t. de Arnhemse binnenstad aangezien afval in elke wijk anders is.

Wanneer we het hebben over afval dan is er genoeg gesprekstof beschikbaar. Naast inwoners/ondernemers spreken we geregeld ambtenaren, aannemers, beladers van de diverse ophaaldiensten e.d. Opvallend is dat deze vaak anders willen maar vanwege vaste contracten en/of kosten niets meer mogen doen. Terwijl het gelijk ter plekke oplossen tijd en geld kan schelen i.p.v. een extra werkopdracht.

Diftar heeft de inwoners gewezen op kosten, kosten die extra zijn wil men nooit maken als Nederlander. Echter heeft Diftar daardoor ook wel de inwoners laten inzien dat scheiden loont. We hebben in die tijd veel meer OPK en PBD gezien dan momenteel.

Helaas werden we toen geconfronteerd met enorm veel illegale afvalplekken en bijplaatsingen. De servicewagen van wijkbeheer en Prezero draaiden indertijd veel uren om de binnenstad weer dagelijks schoon te houden. Onze vrijwillige knijpploeg moest ook dagelijks bij springen om alles zoveel mogelijk weer de oc’s in te krijgen.

We zien de binnenstad meer verloederen op dit moment. Een toename aan (zwerf)afval maar ook losgetrokken kliko’s/containers van ondernemers. En dat terwijl onze APV zeer duidelijk is over ondernemers met hun afval en kliko’s/containers. Ze hebben zelfs het genot om in de oc’s te mogen storten (reinigingsrecht).

Echter wat we in de Arnhemse binnenstad zien is de duidelijke missende communicatie naar bv nieuwe inwoners/ondernemers waarbij alles nu alleen online staat in diverse talen op de aangepaste gemeentewebsite. Maar op papier is het zeer stil terwijl met het invoeren van Diftar een mooi duidelijk boekje kwam in diverse talen en dat terwijl we veel expats/studenten huisvesten en het belangrijkste een missende handhaving.

Als er op zondagochtend al een lading OPK buiten ligt met NAW van inwoners/bedrijf en men maakt een Fixi melding komt er als antwoord: Dit laten we liggen tot a.s. woensdag, dan wordt het opgehaald.

Momenteel rijdt er dagelijks een ambtenaar rond die kijkt naar bijplaatsingen en maakt een foto vanuit het voertuig. Heel soms komt er een geel stickertje op met “Foei niet meer doen!”. Binnen 30 minuten komt Prezero langs om alles in te laden. Dus de gemaakte foto met melding en/of dat stickertje is onnodig werk en geld geweest.

Voor 2025 was het een aantal jaar B-kwaliteit (mislukte aanbesteding) en nu weer A-kwaliteit wat de gemeente graag wil en heeft dat zo contractueel afgesproken met de aannemers. Op sommige grote stukken zien we geen verschil maar een toename en vooral als het om Blauwe Golven, Coehoorn,

winkelgebied en het nieuwe Skatepark gaat. Inzake het Skatepark zijn wij laatst echt enorm geschrokken tijdens een extra opschoondag in augustus.

Door twee verschillende aannemers te gebruiken om de openbare ruimte schoon te houden heeft een averechtse werking gehad in het begin omdat er te veel onduidelijkheid was. Dit heeft nog steeds een effect die wij als inwoners niet graag zien. Een afvalbak wel dagelijks ledigen maar die op 5 meter afstand maar 3x in de week!?! En in de ene moet wel steeds een nieuwe afvalzak maar in die andere nooit eentje (lekken op bestrating = vervuiling & rottende binnenbakken = kostenpost).

Nascheiden:
Nascheiden levert veel meer winst op voor de binnenstad. Geen losse en/of kapotgetrokken of weggewaaide PBD zakken meer en minder verkeersbewegingen in de drukke binnenstad. Maar ook minder zwerfafval en vogels die zakken los prikken en struinen naar eten. Dan niet te vergeten de mensen die zoeken naar blikjes en resten pillen die nog in de strips zitten.

Wanneer een PBD zak kapot is dan blijft er veel afval liggen wat als zwerfafval verder gaat.

Of PBD laten samengaan met OPK. Momenteel doen diverse ondernemers hun PBD/plastic bij het OPK apart zetten elke woensdagavond. Dit gaat in één vrachtwagen mee en word later uitgezocht.

Tip!: Laat de oc's er uit springen met goede en duidelijke teksten erop. Een expat bv kan niet zo zien wat een PBD, OPK of een restafval oc is. De grauwe gemeente kleur die oc's en afvalbakken hebben zien er absoluut niet florissant uit. En vaak zijn de oc's volledig ondergekliederd door kunstenaars in dop.

Ondernemers:
Volgens de APV zijn ondernemers verantwoordelijk voor hun eigen afvalafvoer en dienen kliko's/containers op de dag van lediging na 11.00 uur weer binnen te staan. Wie o.a. op het Jansplein, Jansplaats en Rozemarijnsteeg kijkt ziet al dat dit niet zo is. Verder zien we her-en-der meer 24/7 kliko's/containers en sommigen zelfs met een dikke vette slot vastgeketend aan gemeentelijk meubilair, afvoeren, muren en hekken. Dit laatste geeft fronsende wenkbrauwen als we terugdenken aan de brand bij So Low.

Weten dat er ondernemers zijn die na Diftar (het openen van de oc's) ineens veel minder hun afval laten ophalen. Uitvoerende partijen (schoonmaakbedrijven, aannemers, ZZP-ers e.d.) na de klus snel de dichtbijzijnde oc hebben gevonden.

En tot op heden horen we dat er inwoners met een bedrijfsbus geweigerd worden bij een afvalbrengstation wanneer ze daarmee huiselijk afval brengen.

Reinigingsrecht:
Het reinigingsrecht zien we enorm graag uitrollen over geheel Arnhem i.p.v. de paar straatjes nu in de binnenstad. Het uitrollen naar geheel Arnhem zorgt ook voor veel minder kliko's/containers, verkeersbewegingen en schonere straatbeeld.

Het reinigingsrecht geeft ook de ondernemers recht om OPK en PBD wekelijks aan de straat te zetten of in een geschikte oc te doen. Denk dat in de binnenstad 60% OPK op dit momenteel zonder reinigingsrecht wekelijks aanbiedt, maar het zijn wel zuivere grondstoffen. De gemeente zou dit moeten opknippen naar OPK/PBD apart of verplicht moeten belasten. Ongeveer 80& van de ondernemers denkt dat ze OPK/PBD gewoon vrij aan straat kunnen zetten zonder kosten.

Nieuwe (ook zittende) ondernemers weten vaak niet van het reinigingsrecht af of zelfs dat ze een afvalcontract moeten hebben. Dus kortom geen duidelijke informatie gekregen van de gemeente bij de start en/of controle door de handhaving. “Ik neem dagelijks mijn zakje mee naar huis of doe het bij de buren in hun kliko.”: ongeveer 20% als antwoord.

Handhaving:

Indertijd werd er speciaal handhaving ingezet op bijplaatsingen en illegaal afval. Later werden er schone buurtcoaches bij aangenomen. Wat later zag je (onbeëdigde) toezichthouders met gele stickers……..en nu is er eigenlijk geen enkele handhaving meer te bekennen die de afvalzakken uitpluist, ook niet als de melder aangeeft dat er een NAW op staat.

Maar er is ook geen vaste controle meer op de ondernemers of zij aan kunnen tonen dat er een afvalcontract is. Een horecazaak doet dagelijks zijn bedrijfsafval in de dichtbijzijnde gemeentelijke afvalbak en dat kan omdat, deze erboven woont en, er geen goede jaarlijkse controle is.

Als straks de oc’s weer op slot gaan hoe handhaven we de ondernemer die bv in Malburgen woont en in de binnenstad zijn zaak heeft en met zijn privé afvalpas in de oc hier dumpt? Of in dit geval andersom?

We hopen dat met het oog op betere handhaving raadsleden dit in een motie meenemen. En de wethouder verzoeken om dit in de kwartaalcijfers afvalbeheer te laten opnemen. Maar ook een vermelding van de afdeling handhaving in hoever zij hebben opgetreden wordt tot op heden gemist.

Toegankelijkheid:

Ook wij als stichting waken over de toegankelijkheid in de binnenstad, vaak in nauwe samenwerking met het APCG. Zo hebben we indertijd gezamenlijk de toegankelijkheid van de GFT containers bekeken en laten testen door ervaringsdeskundigen. Dit laatste in zeer goede samenwerking m.m.v. afdeling afvalbeheer.

Zoals verwacht zijn deze absoluut ongeschikt voor mensen met een beperking. Een scootmobiel- en/of rolstoelgebruiker kan al niet bij de kaartlezer en al helemaal niet zelfstandig de klep openen (te hoog). Zeer vreemd eigenlijk want je zou verwachten dat Arnhem eerst enorm mee zou denken bij het aanschaffen van dergelijke voorzieningen waar elke inwoner zelfstandig gebruik van zou moeten kunnen maken. Er zijn genoeg ervaringsdeskundigen die graag willen meedenken en testen.

Echter lezen we in een aantal verslagen dat Arnhem deze beruchte GFT containers nog steeds gaat aanschaffen en inzetten bij o.a. nieuwbouw en hoogbouw. Dus we schaffen iets aan maar dat is niet toegankelijk?

In een eerder gesprek met wethouder afval werd er over de huidige proef Mr. Fill gesproken. Een afvalbak wat afval tot 5x samendrukt d.m.v. een pers die op zon-energie werkt. Een heel mooi systeem in onze ogen maar dan wel als je alles lichamelijk kunt. Ervaringsdeskundigen vinden de klep te zwaar en voor sommigen is het vanwege de rolstoel onbereikbaar. Iets wat wij o.a. al aan hebben gegeven toen we hoorden dat Arnhem dit als proef wilde doen. Mr. Fill rekenen we eigenlijk al als een zeer ontoegankelijke GFT container.

Wetende dat Arnhem wellicht van plan is om Mr. Fill te laten gebruiken straks als een gewone afvalvoorziening voor de inwoners. Dit heeft ook te maken dat er te weinig oc’s zijn in het hartje van de binnenstad. Hier komen we hieronder nog op terug.

Gemeentelijke afvalbakken:

Wanneer Arnhem de proef laat slagen en dan toch Mr. Fill gaat inzetten waarschuwen we alvast weer heel goed. Momenteel zien we in de gemeentelijke afvalbakken al een toename aan (bedrijfs)afval welk soms door hun gewicht al niet te tillen zijn. Een korte opsomming: volle pedaalemmerzakken, kattenbakvullingen, lege (alcohol)flessen (ook toename van horeca), magnetronmaaltijden, pizzadozen, kranten, resten avondeten/warme prak zonder verpakking, koffiedrap (horeca), KOMOzakken vol, zakken met peuken v/d horeca, elektronica.

Dit geeft aan dat ondernemers hun afval daarin dumpen maar tevens dat de loopafstand naar de oc's voor veel inwoners te ver is. En met name voor ouderen is vanaf het hart veel te ver weg. Neemt niet weg dat het daarin dumpen zonder NAW de snelste en makkelijkste manier is voor iedereen.

De beruchtste Mr. Fill is die wel bij Rozet, vrijwel dagelijks in storing. Ondertussen is er al zoveel vernieuwd dat er een gloednieuwe Mr. Fill had kunnen staan. Herhaaldelijk ligt deze omgeving incl. Kortestraat dan ook vol met zwerfafval en bij een melding met foto's spreekt men over een incident. Ook bij deze vinden we geregeld (ondernemers) vuilniszakken ernaast in de ochtenden.

Het meer plaatsen van gemeentelijke afvalbakken heeft niet altijd een goede werking zoals bovenstaande al laat zien. In o.a. de Langstraat en Kleine Oord hebben we indertijd een aantal afvalbakken laten verwijderen als proef. Daardoor was er veel minder zwerfafval te bekennen in die omgeving en had dit de gewenste resultaat. In sommige straten willen we dit ook gaan doen als eerst een proef. In een straat waar weer een afvalbak (Mr. Fill) terugkwam was er ook het zwerfafval terug binnen no-time. Met geregeld bijplaatsingen.

Een gemeentelijke afvalbak met binnen 20 cm een andere grotere afvalbak van de Mc. Donalds zet bij ons al grote vragen. Of afvalbakken die geplaatst zijn pal achter drukke fietsnietjes waar eigenlijk iemand zo niet bij komt terwijl 10 meter verderop het een dagelijkse afvalberg is omdat het een soort hangplek v/d lunch is. Eigenlijk kosten deze afvalbakken 5x gemeentegeld > aanschaf – plaatsing – ledigen – ruimte - schoonmaken en dat terwijl ze hunkeren om ergens anders dagelijks goed gebruikt te willen worden.

Bijplaatsingen:
Als we daarnaar kijken in de binnenstad dan zien we diverse verschillende bijplaatsingen.

- Ondernemersafval – blauwe kliko/KOMO zakken uit de keuken, frituurvet, tassen met flessen
- Elektronica – magnetrons, tv's, koel/vrieskasten, bedrijfsapparatuur, ventilatoren
- Inboedel - matrassen, kasten, vloerbedekking/laminaat, potten/pannen, staande lampen, banken
- Restanten na een klus – plinten, laminaat, (groot) hout, verf/latex
- Bezems, schoonmaakmops, rails, plantenstokken en andere smalle lange stokken

Al het bovenstaande is na een simpele melding of via de afvalapp eenvoudig op te laten halen. Maar wanneer we hierover informeren is communicatie de zwakste schakel. En velen weten dat Prezero wel dagelijks een rondje door de binnenstad doet om het bovenstaande op te halen. Of anders 2Swich en Kompas na een Fixi melding.

Vraagt u maar eens een gewone inwoner waar deze bv piepschuim moet laten? De meesten zullen in de PBD zak zeggen. Wie een nieuwe tv koopt zal in 70% het gewoon in de doos laten zitten en bij OPK neerzetten. Tja en bij aantreffen laat Prezero deze dus gewoon staan.

In diverse gevallen met bijplaatsingen is een oc overvol en dumpt men het ernaast. Dat een oc overvol is kan eigenlijk niet omdat er een volmelding komt bij 85% hebben we gehoord. Wanneer inwoners een volle oc melden komt er als reactie steevast dat deze binnen twee dagen geledigd zal

worden. In 40% van dergelijke meldingen komt die Prezero reactie pas na twee dagen dus dat is dan eigenlijk vier dagen een volle oc. Beetje erg jammer als het de enige oc is die dicht bij je huis is en je bent iemand op leeftijd of mindervalide. Logisch dat men de afvalzak bij de anderen ernaast zet.

De “Pleur maar in Arnhem” kennen we op diverse locaties al heel goed. Na een goede klus de rotzooi achter in de bus laden, en ergens bij een oc eruit dumpen. Naast Stadstheater heeft de oc geen gemeente kleuren meer maar is hij grijs en de trommel al goed versleten. Van (volle) koelkasten, laminaat, matrassen, elektronica, magnetrons, pallets, kleding, bankstellen, platen hout tot zelfs emmers latex/lijm en cement worden hier vrijwel dagelijks gedumpt. Gewoon vanuit het busje o.i.d. er neer gepleurd. Wellicht dat de klant daarvoor veel geld extra betaalt. (Gelukkig nu minder omdat men bezig is met de riolering.)

In elke oc een zwerfafvalklep werkt ook goed. Dan hoeft men lange stokken er niet naast te zetten en kunnen deze er gewoon in. Wanneer men hierom verzoekt en een duidelijk ondersteunende reden geeft dan wordt die altijd afgewezen. In de tijd van Diftar als men om een afvalbak vroeg werd deze steevast ook afgewezen: ”Uw oc in de buurt heeft een zwerfafvalklep waar u gebruik van kunt maken.”

Tip: In een aantal gemeenten zijn inwoners verantwoordelijk voor een schone omgeving bij hun oc. Te vergelijken met eigenlijk een donateurs afvalbak in Arnhem. Ze houden de omgeving bij en ruimen de bijplaatsingen op. Daar hebben ze ook een sleutel van de oc om kleine storingen (vastgelopen afvalzak) te verhelpen. Voor Arnhem ook een uitkomst eigenlijk.

Goede inwoners/ondernemers:
We kennen enorm veel hele goede inwoners en ondernemers die hun zaakje tiptop in orde hebben en hun stoepje geregeld vegen en onkruid wiedden. Die moeten we absoluut niet vergeten en soms ook even een handje kunnen helpen als ze omhoog zitten met iets. Maar ook meedenken aan oplossingen als ze ergens vast mee lopen. Zo wordt, na onze bemiddeling, bij een ondernemer de container na openingstijd pas geledigd omdat deze altijd in de nachtelijke uren geplunderd werd. Hij en vooral de buurt was enorm blij hiermee.

Slot:
Heeft het afsluiten van de oc’s nut en zal het zijn gewenste doel behalen? Als Arnhem niets doet aan enorm hele goede duidelijke communicatie, leuke bewust worden acties, klassen meer betrekt, diverse controles en meer afval-handhavers dan zeggen we alvast een dikke NEE**!**

Men kan beter daar eerst geld aan gaan uitgeven. Sluit men de oc’s toch af dan zal dit meer gaan kosten dan begroot en is er totaal geen draagkracht bij veel inwoners en zit men straks weer uren opnieuw te praten.

Maar geef daarnaast ook meer credit en waardering voor de vele Arnhemmers die regulier de Arnhemse straten schoonhouden in hun eigen vrije tijd. Participeer en laat ze altijd meepraten over (nieuwe) aanbestedingen e.d. in hun wijk. Ga niet twee jaar praten over wel-of-niet een afvalbak daar maar wees kort en daadkrachtig met elkaar. Té lang gebabbel werkt enorm demotiverend bij inwoners. Georganiseerd of niet want zij vinden een schonere omgeving belangrijker dan de vele wel-niet juridische (kosten) kantjes omtrent afval.

Op jaarbasis krijgen we momenteel €1500,- voor koffie/thee op de maandagen, World CleanUp Day, landelijke Opschoon Dag en twee extra opschoon zaterdagen. Materiaal is via wijkonderhoud enorm goed geregeld.

Wat ook een heikel punt is dat de servicewagen vrijwel dagelijks eerst een ronde moet maken door de binnenstad om overal afval op te halen in allerlei vormen. Afval wat niet in de oc kan zoals pallets, vergeten PBD/OPK, achtergelaten bouwmaterialen, huisraad, reclameborden e.d. Dit kan mooi in het dagelijks rondje van Prezero kunnen met de kleinere afvalwagen. Dan kunnen de servicemannen meer bezig zijn met onderhoud in de openbare ruimte wat zich nu verder opstapelt.

En laat in een motie de Gluton weer terugkomen in de binnenstad want door de vele peuken struikel je al over het zwerfafval! Een enorme wens van inwoners en ondernemers.

We wensen de gemeenteraad enorm veel succes en we zijn altijd bereid om één en ander toe te lichten. Of ga gewoon eens een rondje mee knijpen op de maandag met ons.

Met vriendelijke groeten,

Erik Wiessenberg,
Stichting Arnhems Hart.

STICHTING ARNHEMS HART
Voor een leefbare binnenstad

Afkortingen:
OC = ondergrondse container
OPK = Oud Papier & Karton
PBD = Plastic, Blik & Drankkartons
Reinigingsrecht = https://www.arnhem.nl/product/reinigingsrecht/
NAW = Naam, Adres & Woonplaats
GFT = Groente, Fruit & Tuinafval
APCG = Arnhems Platform Chronisch Zieken en Gehandicapten